

EXPUNERE DE MOTIVE

Prin utilizarea în mai mare măsură a surselor regenerabile de energie se asigură creșterea siguranței în alimentarea cu energie și limitarea importului de resurse energetice, în condițiile unei dezvoltări economice durabile. Aceste cerințe se realizează în context național prin implementarea unor politici de conservarea energiei, creșterea eficienței energetice și prin valorificarea superioară a surselor regenerabile. Valorificarea surselor regenerabile de energie se realizează pe baza a trei premise importante conferite de acestea și anume: accesibilitate, disponibilitate și acceptabilitate. Exploatarea surselor regenerabile și alternative de energie conferă garanția unor premise reale de atingere a obiectivelor strategice privind creșterea siguranței în alimentarea cu energie pe baza diversificării surselor și diminuării ponderii importului de resurse energetice, respectiv de dezvoltare durabilă a sectorului energetic și de protejare a mediului înconjurător.

Până acum au fost adoptate o serie de politici și instrumente specifice, precum emiterea de "certIFICATE VERZI" ("*certificate ecologice*"), pentru promovarea utilizării surselor regenerabile de energie **exclusiv în domeniul producerii de energie electrică**. Or, mai ales în vremea din urmă, odată cu creșterea prețurilor produselor petroliere și al gazului natural, a devenit necesară și oportună adoptarea și aplicarea de reglementări referitor la utilizarea surselor regenerabile de energie **în domeniul producerii de energie termică** pentru spațiile de locuit, pentru spațiile cu utilizare profesională și pentru procesele industriale. Promovarea producerii și consumului de energie termică obținută din surse regenerabile sau neconvenționale de energie constituie un obiectiv de interes național. Energia termică are o importanță cel puțin la fel de mare ca energia electrică, deoarece reprezintă 65,84% din totalul resurselor energetice consumate în România, după cum rezultă din cifrele „Strategiei de valorificare a surselor regenerabile de energie”, aprobată prin HG nr.1535/1812.2003, publicată în M.Of., Partea I nr. 8/7.01.2004.

Scopul prezentei propuneri este crearea unui cadru legal necesar pentru economisirea energiei termice și pentru utilizarea în mai mare măsură a surselor de energie regenerabilă și altor surse de energie neconvențională, reducerea consumului total de energie și a poluării mediului. Prin proiectul de lege se instituie obligații și se stabilește cadrul de acordare de stimulente pentru producătorii și consumatorii de energie termică din surse regenerabile sau neconvenționale, sau care realizează economii semnificative de energie.

Programul de economisire a energiei și de utilizare a surselor regenerabile de energie se înscrie în cerințele de mediu asumate prin Protocolul de la Kyoto la Convenția - Cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, adoptat la 11.12.1997, ratificat de România prin Legea nr.3/2001, respectiv de Uniunea Europeană în baza Documentului 2002/358/CE. Lupta împotriva schimbărilor climatice este o prioritate a politicii energetice, care vizează să diminueze cu 4% pe an, în medie, emisiile de gaze cu efect de seră ale fiecărei țări europene. În consecință, și în România, trebuie adoptate reglementări care să permită obținerea cel puțin a acestor rezultate obligatorii și, eventual, chiar depășirea lor, pentru a putea beneficia de pe urma avansului obținut, atât pe plan financiar, cât și pe plan ecologic.

În statele Uniunii Europene, promovarea energiei din surse regenerabile se asigură pe baza a două scheme-suport distincte, și anume:

- prețul energiei produse din surse regenerabile se determină pe cale administrativă, iar cantitatea produsă se stabilește pe piața energiei;

- cantitatea de energie produsă sau consumată din surse regenerabile ("energie verde") se determină pe cale administrativă, iar nivelul prețului certificatelor de "energie verde" se stabilește pe piața energiei.

Prin propunerea de lege, pentru încurajarea economisirii resurselor energetice și a producerii energiei din surse regenerabile sau neconvenționale de energie, se aplică sistemul cotelor obligatorii combinat cu sistemul de comercializare a certificatelor de economie de energie. Ca și la promovarea energiei electrice provenite din surse regenerabile de energie, se propune un mecanism bazat pe stabilirea pe cale administrativă a cantității programate de economie de energie sau de energie provenită din surse regenerabile de energie, urmând ca prețul să fie stabilit în mod liber, între anumite limite, pe piața bilaterală sau centralizată a certificatelor. În acest scop, se propune introducerea unui sistem de „**certIFICATE DE economie de energie**” care se acordă acelor persoane juridice (inclusiv persoanele juridice formate prin asocierea de persoane fizice) care produc energie termică pornind de la surse regenerabile de energie, sau care realizează economii semnificative de energie, ca urmare a introducerii unor tehnologii noi, rezultat al cercetării științifice, dezvoltării și implementării acestora în practică. Pe de altă parte, furnizorii de energie termică și de surse energetice fosile au obligația să realizeze o anumită cotă de economii de energie, sau să achiziționeze de pe piață „certIFICATELE DE economie de energie”.

În același timp, dat fiind că proiectul de lege se referă la „energie”, care se măsoară cu aceleași unități de măsură indiferent dacă este vorba de energie electrică, energie termică sau alte forme de energie, se propune tranzacționarea certificatelor de „economie de energie” pe piața unică, a „certificatelor verzi”. „Certificatele de economie de energie” se vor acorda ponderat, în funcție de sursa energetică din care provin, de eficiența economiilor realizate, precum și de alți factori care se vor stabili prin hotărâre a Guvernului. În final, între acestea și „certIFICATELE verzi”, va fi echivalență deplină, ele circulând simultan pe piață și având aceeași valoare de achiziție.

În urma emiterii acestui act normativ, se prevede realizarea unor economii de energie, încurajarea cercetării din domeniu și creșterea ponderii energiei termice obținute din surse regenerabile de energie, ceea ce, pe de o parte, va însemna reducerea dependenței României de importurile de surse fosile de energie (produse petroliere, gaze naturale, cărbuni) și, pe de altă parte, reducerea poluării, prin scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră, a altor emisii gazoase, solide, lichide, suspensii și aerosoli, etc.

Pe plan mondial există deja tehnologii competitive pentru utilizarea surselor regenerabile de energie, cum ar fi biogazul, rumegușul sau alte deșeuri lemnoase, energia geotermică (prin intermediul pompelor de căldură), energia solară termică și altele, în vederea încălzirii spațiilor de locuit, a spațiilor de uz profesional, sau pentru obținerea apei calde menajere sau industriale. Prin introducerea măsurilor propuse, se preconizează creșterea utilizării acestor tehnologii moderne, nepoluante, care fac apel în măsură foarte mare la sursele regenerabile de energie, de care dispunem în cantități practic nelimitate și, în cele mai dese cazuri, gratuit.

Propunerea de lege se încadrează în setul de legi din domeniul energiei. În acest moment, există o lacună legislativă în domeniul producerii de energie termică în general, și în special în domeniul încurajării economiei de energie termică și a producerii ei din surse regenerabile de energie. Ca atare, propunerea vine în completarea Legii nr.318 din 8.07.2003, a energiei electrice, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr.511/16.07.2003 precum și a hotărârilor Guvernului care pun în aplicare prevederile legii.

Propunerea de lege vine să pună în aplicare prevederile Legii nr.14/1997, pentru ratificarea Tratatului Cartei Energiei și a Protocolului „Cartei Energiei privind eficiența energetică și aspecte legate de mediu” încheiate la Lisabona la 17.12.1994, publicate în M.Of. nr. 026/02.18.1997. După adoptarea acestei propuneri de lege, se vor emite hotărâri ale Guvernului și ordine ale autorităților competente în materie, pentru a pune în aplicare prevederile legii.

În elaborarea proiectului de lege, s-a pornit de la condițiile impuse prin „Strategia Națională de dezvoltare energetică a României pe termen mediu” aprobată prin HG nr.647 din 12.07.2001 și publicată în M.Of., Partea I, nr.444/08.07.2001, precum și prin „Strategia de valorificare a surselor regenerabile de energie”, aprobată prin HG nr.1535/18.12.2003, publicată în M.Of., Partea I nr. 8/7.01.2004.

Prezentul proiect de act normativ a fost elaborat cu consultarea unor specialiști din domeniu, din cadrul sistemului termoelectric din România, precum și din cadrul unor autorități competente (Agenția Română pentru Conservarea Energiei). În același timp, s-a utilizat experiența franceză, ca țară europeană cu un sistem energetic bine pus la punct, care a adoptat de curând o legislație similară.

Pe plan comunitar european există o serie de directive, recomandări, comunicate și rapoarte, care privesc direct metodele legislative de încurajare luate pe plan comunitar și pe plan național în țările membre ale Uniunii europene în vederea creșterii ponderii utilizării surselor regenerabile de energie. Propunerea prezentă de act normativ vine în întâmpinarea acestor prevederi, îndeplinind cerințele impuse prin actele normative elaborate la nivel european. În acest domeniu, pe plan comunitar, există o serie de acte normative, după cum urmează:

1) Recomandarea Consiliului din 9.06.1988, referitor la dezvoltarea exploatării energiilor regenerabile în Comunitate {88/349/CEE};

2) Comunicatul Comisiei, din 23.04.1997, privind viziunea globală a politicii și acțiunilor energetice {COM(97) 167 final};

3) „Energie pentru viitor: sursele regenerabile de energie – Cartea albă pentru stabilirea unei strategii și a unui plan de acțiune comunitare”. Comisia Europeană {COM(97) 599 final} ;

4) „Spre o strategie europeană de securitate a aprovizionării energetice; cartea verde”, adoptată de către Comisia Europeană la 29.11.2000 {COM (2000) 769 final};

5) Comunicatul Comisiei, din 16.02.2001, către Consiliu, Parlamentul european, Comitetul economic și Social și către Comitetul Regiunilor, privind punerea în operă a strategiei și planului de acțiune comunitare în materie de surse regenerabile de energie {COM (2001) 69 final};

6) Raportul final privind cartea verde “Spre o strategie europeană de securitate a aprovizionării energetice”, Comunicatul Comisiei Comunităților Europene, Bruxelles, 26.06.2002, {COM(2002) 321 final}.

7) Comunicatul Comisiei către Consiliul și Parlamentul European, “Partea surselor de energie regenerabile în UE” – Raportul Comisiei conform art.3 al directivei 2001/77/CE – evaluarea incidenței instrumentelor legislative și altor politici comunitare care țin seama spre creșterea ponderii surselor regenerabile de energie în UE și propuneri concrete de acțiune {SEC (2004) 547};

8) Directiva 2002/91/CE privind performanța energetică a clădirilor (JO L1 din 4.01.2003) ;

9) Directiva 2003/96/CE de restructurare a cadrului comunitar de taxare a produselor energetice și a electricității (JO L 283 din 31.10.2003)

10) COM (2003) 453 din 1.8.2003 privind exigențele în materie de eco-concepție aplicabile la produsele consumatoare de energie ;

11) COM (2003) 739 din 10.12.2003 privind eficacitatea energetică în utilizări finale și în serviciile energetice;

În ce privește legislația națională a țărilor europene, există deja o serie de reglementări naționale care răspund condițiilor puse pe plan comunitar, pentru încurajarea utilizării surselor alternative de energie termică în locul combustibililor fosili. Astfel, în Marea Britanie, Italia și, mai recent în Franța, prin Legea n°2005-781 din 13.07.2005, "Lege program pentru fixarea orientărilor politicii energetice", s-a stabilit introducerea "certificatelor de economie de energie" pentru economiile de energie termică realizate și pentru energia termică produsă din surse regenerabile de energie, cum ar fi energia solară, energia rezultată din biomasă, geotermală, ș.a. În același timp, prin legislația specifică adoptată, Suedia și-a propus ca până în anul 2020 să devină complet independentă de sursele fosile de energie, consumând exclusiv resurse regenerabile de energie.

Obiectivul strategic stabilit de Uniunea Europeană în Cartea Albă „Pentru o Strategie Comunitară” constă în dublarea, până în anul 2010, a aportului surselor regenerabile de energie al țărilor membre ale Uniunii Europene, care trebuie să ajungă treptat, de la 6% în anul 1995, la 12% în 2010, din consumul total de resurse primare. În „Cartea Albă pentru o Strategie Comunitară” și în Planul de acțiune "Energie pentru viitor - sursele regenerabile", se promovează o strategie denumită "Campania de demarare a investițiilor", în care se preconizează realizarea de noi capacități energetice pe bază de surse regenerabile de energie.

În România, ponderea surselor regenerabile de energie în consumul total de resurse primare urmează să ajungă la 11% în anul 2010 și la 11,2% în anul 2015, în conformitate cu strategia națională din domeniu. În acest scop a fost aprobată „Strategia de valorificare a surselor regenerabile de energie” aprobată prin HG nr.1535/18.12.2003, publicată în M.Of., Partea I nr. 8/7.01.2004. De asemenea, „Strategia națională în domeniul eficienței energetice” aprobată prin HG nr.163/12.02.2004, publicată în M.Of., Partea I, nr. 160/24.02.2004, prevede reducerea importantă a consumurilor energetice, prin creșterea eficienței energetice și reducerea pierderilor de energie. Măsurile luate în favoarea eficacității energetice vor facilita realizarea obiectivului stabilit la nivel național și european de 11% energie obținută din surse regenerabile. Prin măsurile active propuse, de producere a energiei termice din surse regenerabile, precum și prin măsurile pasive de realizarea de economii de energie, se prevede reducerea consumului total de energie care servește drept bază de calcul al acestui procent. Astfel, propunerea de lege vine ca o necesitate pentru punerea în aplicare a acestor acte normative românești și europene, pentru creșterea independenței energetice a României.

Inițiator :

SENATOR PNL de Hunedoara
Viorel ARION

